

XAVIER NOGUÉS A LES COL·LECCIONS DEL MUSEU VÍCTOR BALAGUER

Organitza:

Biblioteca Museu Víctor Balaguer

Amb la col·laboració de:

Fundació Xavier Nogués

I el suport de:

Associació Amics de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer

Xavier Nogués a les col·leccions del Museu Víctor Balaguer

La Fundació Xavier Nogués i la Biblioteca Museu Víctor Balaguer van signar a principis d'any un conveni on es formalitzava la voluntat de dur a terme l'edició d'un catàleg de tota l'obra de Nogués que hi havia en els fons del Museu Balaguer. Tot va venir per una iniciativa dels Amics del Museu arran d'una xerrada a càrrec del Sr. Josep Maria Cadena, President de la Fundació, en les instal·lacions del Museu l'any 2010. Després de gairebé un any de treball ens plau, el dia 17 de novembre, presentar aquesta publicació: ***Xavier Nogués a les col·leccions del Museu Víctor Balaguer*** juntament amb tota l'obra de Nogués exhibida a la sala d'exposicions temporals.

La **Fundació Nogués té com a objectiu vetllar per la difusió i divulgació d'aquest artista**, considerat un dels màxims representants dins el Noucentisme català d'arrel més popular.

El **Museu Víctor Balaguer té en el seu fons trenta vuit peces de Xavier Nogués**. El conjunt el formen **pintures, gravats, un gerro i diferents vasos de vidre decorats, que van arribar a la institució en tres anys diferents, i no en un sol bloc**.

El fons Nogués del Museu Balaguer és un dels més complets que tenim corresponent a un sol artista, tant pel nombre de peces que hi ha com per la varietat de les mateixes. En l'eclectica col·lecció que s'ha anat formant al Museu Balaguer durant més de 127 anys, de cap altre artista hi ha inventariades tantes obres. És per aquest motiu que la Fundació Nogués va considerar important de publicar una detallada catalogació de cada una de les peces, la qual, fins avui dia no s'havia realitzat.

L'autora del catàleg és **Cecília Vidal Maynou**, especialista en l'obra de l'artista i secretària de la fundació que porta el mateix nom.

El format del catàleg segueix la mateixa línia que la resta de publicacions que s'han editat sobre artistes vilanovins, i sobre les col·leccions del Museu, i serà una nova eina de difusió de l'artista i la seva obra que alhora ajuda a fer visible el vast fons de la nostra Institució.

Cal remarcar que **la totalitat del finançament del catàleg ha anat a càrrec del Fundació Nogués**.

La mostra, que s'instal·larà a la sala de temporals, s'ha estructurat en **tres àmbits que es corresponen als tres moments en què van arribar les peces al Museu: l'any 1956, l'any 1969 i l'any 1996.**

En la mateixa sala hi haurà també un espai específic de consulta amb material bibliogràfic.

Cal recordar que al 1993 el Museu ja li va dedicar una exposició a Nogués que portava per títol ***La col·lecció Xavier Nogués de la Biblioteca-Museu Balaguer. Pintures i Gravats (1916-1940)***. En aquella ocasió, però, no es presentava el fons complet, ja que el tercer bloc de la donació va arribar uns anys més tard.

Amb aquesta mostra s'ensenya per primera vegada el conjunt de tot el fons Nogués del Museu.

El fons Nogués del Museu Balaguer

Les trenta vuit obres de Xavier Nogués van ingressar al Museu **en diferents moments i procedent de donacions diferents.**

La primera donació fou a l'any 1956 quan va entrar al Museu el llegat de pintura catalana que porta precisament el nom de "Llegat 56" procedent d'una col·lecció privada. El lot complert el formaven més d'un centenar de pintures les quals abraçaven un arc cronològic molt ampli, que anava del romanticisme fins al noucentisme.

De tot el conjunt del "Llegat" hi havia **23 peces de Xavier Nogués, formades per set pintures, i la resta gravats, aigüaforts i aigüatintes** (i punta seca en menor mesura).

Inicialment el conjunt es va exposar al castell medieval de la Geltrú, obert com a museu d'art arran de la valuosa donació. Aquell museu, avui desaparegut (actualment hi ha l'arxiu històric en les dependències del castell), es va constituir en aquells moments com una secció de la llavors Fundació Balaguer.

Més endavant, a l'any 1969 la vídua de l'artista, la Sra. Isabel Escalada, va fer una donació a la institució de nou gravats més.

Als anys noranta el castell va passar a ser l'arxiu històric, i tot el seu fons artístic es traslladà al Museu Balaguer. No va ser fins a l'any 1996 quan la col·lecció va passar a ocupar la primer planta de l'edifici, arran de la reforma integral dels interiors de la Biblioteca Museu. Actualment la col·lecció manté la mateixa ubicació.

Fou en el mateix any 1996 quan la Generalitat de Catalunya deixà en dipòsit algunes obres de Nogués de la col·lecció Riera: un gerro i diversos vasos de vidre amb els seus característics personatges.

Xavier Nogués: nota biogràfica

Xavier Nogués va nèixer l'any **1873** a Barcelona, ciutat en la qual començà el seu aprenentatge artístic. Posteriorment viatjà a París, coincidint amb el pintor Alexandre de Cabanyes, per continuar la seva formació.

El 1902, de retorn a Barcelona, exposà en diverses mostres col·lectives i participà en la **decoració mural dels interiors de la Pedrera**.

La seva introducció al món del gravat s'inicià l'any 1909 amb el mestre gravador Joaquim Furnó. I aquell mateix any començà a col·laborar amb il·lustracions a la revista **Papitu** (una publicació de caire humorístic i satíric) amb el pseudònim de Babel. Posteriorment, col·laborà també en moltes altres publicacions catalanes de l'època, com **Cuca-fera, Picarol, D'Ací i d'Allà o la Revista Nova**.

Figura destacada del **Noucentisme**, formà part de l'**Associació "Les Arts i els Artistes"** creada el 1910.

Va publicar dos llibres cabdals d'humor gràfic de la Catalunya del primer terç del segle XX: **La Catalunya pintoresca** i **50 ninots**. I il·lustrà llibres de diversos autors com **Bestiari, de Pere Quart** i **La Ben Plantada, d'Eugeni d'Ors**, per citar només alguns exemples.

A banda del seu magnífic treball com a il·lustrador i gravador, destacà també com a muralista. En aquesta tècnica realitzà els **murals satírics que decoraven el "Celler" de les Galeries Laietanes** (actualment al MNAC) l'any 1915, els del **Saló Noble de la finca del col·leccionista Lluís Plandiura** al carrer Ribera de Barcelona dos anys després i els del **despatx de l'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona** el 1930.

Cal esmentar també les seves incursions en el camp de les arts decoratives, amb la **realització de pintures ceràmiques i vidre esmaltat a foc**. Així com la seva faceta com a docent.

La seva darrera exposició individual tingué lloc a les **Galeries Syra** de Barcelona al desembre de 1940. Un mes després, el 21 de gener de **1941**, Nogués moria a Barcelona.

Xavier Nogués va ser un **artista pluridisciplinar**, lligat als ideals del Noucentisme amb un tarannà irònic i satíric molt propi, podem considerar-lo **un dels millors gravadors catalans del segle XX**.

Obres del fons del Museu Víctor Balaguer

- Llegat 56 (7 pintures i 16 gravats)

Pintures

Tossa

Pintura sobre cartró

Paisatge de Tarragona

Pintura sobre tela

Porcellana amb tres roses

Pintura sobre tela

Mercat de Banyoles

Pintura sobre taula

Paisatge

Pintura sobre cartró

Paisatge de Tarragona, vista de la Catedral

Pintura sobre taula

La sardana

Pintura sobre taula

Gravats

Equitació

L'ànima d'en Rosegacebes (a cavall)

El balcó

Paisatge amb figures

Cavallers

La sortija

Venus i músics

La lectura

Cap de noia amb mocador

Caravana

L'aperitiu

Curiositat

Damisel·les

Cortesia

Xarlotada

La taverna

• Donació de la vídua de Xavier Nogués (9 gravats)

Un cavaller i quatre a peu

Metge rural

Pagès

Nit

Home gos

Home d'alt d'un ase

Cavall apocalíptic

La pipa

Caçadors

- Dipòsit de la Generalitat (1 gerro i 5 vasos)

Gerro amb paisatge i dos personatges

Vas amb figura femenina

Vas amb figura masculina i femenina

Vas decorat i amb figura masculina

Vas decorat i amb figura femenina

Vas amb dos personatges brindant

Programa d'activitats

- **Presentació del catàleg *Xavier Nogués a les col·leccions del Museu* i inauguració de l'exposició, amb la intervenció de Josep M. Cadena, President de la Fundació Xavier Nogués i Cecília Vidal, autora del catàleg.** Dijous 17 de novembre a les 19 h.
- **Visita comentada a la mostra a càrrec de Cecília Vidal**, especialista en Xavier Nogués i autora del catàleg *Xavier Nogués a les col·leccions del Museu*. Dijous 15 de desembre a les 19.30 h.
- **Visita comentada a la mostra.** Diumenges 15 de gener i 19 de febrer a les 12 h.
- **Taller infantil de Nadal: Gravats de postal.** Dimecres 28 de desembre a les 17 h. Edats: de 7 a 10 anys. Preu: 3 €. Cal reserva prèvia.
- **La tècnica del gravat en l'obra de Xavier Nogués, xerrada a càrrec de Cecília Vidal.** Dijous 19 de gener a les 19.30 h.
- **Xavier Nogués, català del nou-cents.** A càrrec de Josep M. Cadena. President de la Fundació Xavier Nogués. Dijous 2 de febrer a les 19.30 h

Xavier Nogués a les col·leccions del Museu Víctor Balaguer Del 17 de novembre al 4 de març de 2012

Biblioteca Museu Víctor Balaguer

Av. Víctor Balaguer, s/n. 08800 Vilanova i la Geltrú

Tel 93 815 42 02 – Fax 93 815 36 84

www.victorbalaguer.cat

informacio@victorbalaguer.cat

HORARIS:

Matins:

De dimarts a divendres de 10 a 14 h

Dissabte i diumenge d'11 a 14 h

Tardes:

De dimarts a dissabte de 17 a 19 h

Dijous de 19 a 21 h

Dilluns tancat